

EIROPAS KOMISIJA

Briselē, 6.6.2012.
COM(2012) 271 final

**KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS
EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI**

**Enerģija no atjaunojamiem energoresursiem – būtiska Eiropas enerģijas tirgus
sastāvdaļa**

(Dokuments attiecas uz EEZ)

{SWD(2012) 149 final}
{SWD(2012) 163 final}
{SWD(2012) 164 final}

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI

Enerģija no atjaunojamiem energoresursiem – būtiska Eiropas enerģijas tirgus sastāvdaļa

(Dokuments attiecas uz EEZ)

1. IEVADS

Atjaunojamie energoresursi ļauj dažādot enerģijas piegādes. Tie palielina energoapgādes drošību un paaugstina Eiropas konkurētspēju, radot jaunas rūpniecības nozares, darbavietas, ekonomisko izaugsmi un eksporta iespējas, un vienlaikus samazina siltumnīcefekta gāzu emisijas. Pārliecinošs atjaunojamo energoresursu izmantojuma pieaugums līdz 2030. gadam varētu radīt vairāk nekā 3 miljonus darbavietu¹, tostarp mazos un vidējos uzņēmumos. Ja saglabāsim Eiropas vadošo lomu atjaunojamās enerģijas jomā, palielināsies mūsu globālā konkurētspēja, jo "tīro tehnoloģiju" nozares pasaulē kļūst arvien nozīmīgākas. 2007. gadā Eiropas Savienība noteica vērienīgu mērķi – līdz 2020. gadam panākt atjaunojamās enerģijas īpatsvaru kopumā 20 % un atjaunojamās enerģijas īpatsvaru transportā 10 % –, un papildināja šos mērķus ar virkni rīcībpolitiku, kas palīdzēs to sasniegt². Atjaunojamās enerģijas mērķis ir "Eiropa 2020" jeb stratēģijas gudrai, ilgtspējīgai un integrējošai izaugsmei pamatmērķis. 2012. gada sākumā šīs rīcībpolitikas sāka nest augļus, un pašlaik prognozes liecina, ka ES izdosies mērķus sasniegt³ (skatīt dienestu darba dokumenta 1. nodaļu).

Tomēr ekonomikas krīzes dēļ investori uz enerģētikas nozari skatās piesardzīgāk. Eiropas liberalizētajos enerģijas tirgos atjaunojamās enerģijas pieauguma temps ir atkarīgs no privātā sektora investīcijām, kas savukārt balstās uz atjaunojamās enerģijas politikas stabilitāti. Ieguldījumi infrastruktūrā, ražošanā un loģistikā nes līdzī saistītas investīcijas – testēšanas iekārtās, kabeļu ražošanā, rūpnīcās, kuģos, lai varētu būvēt jūras vēja iekārtas. Lai nodrošinātu nepieciešamās investīcijas, ir vajadzīga ne vien stingra Atjaunojamo energoresursu direktīvas⁴ īstenošana un izpilde, bet arī skaidrība par ilgtermiņa politiku.

¹ Skatīt Nodarbinātības ģenerāldirektorāta darba dokumentu "Exploiting the employment potential of green growth", kas ir pievienots nodarbinātības tiesību aktu kopumam COM (2012) 173, 8. lpp. un Ragwitz et al (2009), EmployRES, Fraunhofer ISI Germany et al. http://ec.europa.eu/energy/renewables/studies/doc/renewables/2009_employ_res_report.pdf. Augstāki atjaunojamo energoresursu politikas mērķi rosina investīcijas un tādējādi palielina nodarbinātību zinātnesietilpīgās ražošanas tehnoloģijās. Kapitālietilpīgas tehnoloģijas, piemēram, saules fotoelementi un uz sauszemes un jūrā ražota vēja enerģija, saules siltumenerģija un siltumsūkņi, spēcīgas atjaunojamo enerģiju atbalstošas politikas apstākļos dominē absolūtos skaitļos. Daudzās no šīm tehnoloģijām darbietilpīgākais posms ir būvniecība.

² Tas ietver administratīvas reformas, tīkla noteikumus un 10 gadu atjaunojamās enerģijas valsts plānus.

³ 2009. un 2010. gadā ievērojami pieauga atjaunojamās enerģijas īpatsvara palielinājuma temps. ES savu pirmo starpposma mērķvērtību 2011./2012. gadam sasniedza jau 2010. gadā.

⁴ Direktīva 2009/28/EK.

"Enerģētikas ceļvedim 2050"⁵ pamatā ir vienotais enerģijas tirgus⁶, enerģētikas infrastruktūras tiesību aktu kopuma īstenošana un klimata mērķi, kā izklāstīts "Ceļvedī virzībai uz konkurētspējīgu ekonomiku ar zemu oglekļa dioksīda emisiju līmeni 2050. g."⁷. Neatkarīgi no scenārija izvēles lielāko daļu no 2050. gada energoapgādes veidos atjaunojamie energoresursi. Ievērojams atjaunojamās enerģijas īpatsvara pieaugums ir jebkurā gadījumā izdevīgs jeb tā sauktais „no regrets” risinājums. Tomēr, neraugoties uz sakārtoto regulējumu periodam līdz 2020. gadam, ceļvedis liecina, ka bez turpmākas iejaukšanās atjaunojamo enerģijas īpatsvara pieaugums pēc 2020. gada nobremzēs, jo salīdzinājumā ar fosilajiem kurināmajiem atjaunojamie energoresursi ir dārgāki un vairāk sastopas ar šķēršļiem. Laikus izveidota politika par režīmu pēc 2020. gada palīdzētu gan investoriem rūpniecībā un infrastruktūrā, gan tieši atjaunojamās enerģijas investoriem.

Pašreizējā Atjaunojamo energoresursu Direktīva 2009/28/EK ir paredzēta, lai panāktu 2020. gadam noteiktās atjaunojamās enerģijas mērķvērtības. Tajā teikts, ka ceļvedi laikposmam pēc 2020. gada pieņem 2018. gadā. Tomēr nozares dalībniekiem jau tagad ir vajadzīga skaidrība par politikas attīstību pēc 2020. gada. Tāpēc Komisija uzskata, ka ir svarīgi bez kavēšanās sākt priekšdarbus laikposmam pēc 2020. gada. **Šajā paziņojumā paskaidrots, kā atjaunojamo enerģiju integrē vienotajā tirgū. Tajā sniegtas norādes par pašreizējo regulējumu līdz 2020. gadam un izklāstīti iespējamie politikas risinājumi pēc 2020. gada, kas nodrošinās nepārtrauktību un stabilitāti, ļaujot Eiropas atjaunojamās enerģijas ražošanai turpināt augt līdz 2030. gadam un pēc tam. Paziņojumam ir pievienots dienestu darba dokuments un ietekmes novērtējums.**

2. ATJAUNOJAMĀS ENERĢIJAS INTEGRĀCIJA IEKŠĒJĀ TIRGŪ

20 % mērķa sasniegšanai Atjaunojamās enerģijas direktīva⁸ nosaka obligātas valsts mērķvērtības. Lai izpildītu paredzētās mērķvērtības, dalībvalstis var izmantot atbalsta shēmas un sadarbības pasākumus (3. pants un 6.–9. pants). Pateicoties valsts rīcības plāniem atjaunojamo energoresursu jomā, dalībvalstu ieviestajām atbalsta sistēmām un pastāvīgām investīcijām pētniecībā un izstrādē, Eiropas atjaunojamās enerģijas nozare ir attīstījusies daudz straujāk, nekā tas tika paredzēts direktīvas sagatavošanas laikā. Atjaunojamās enerģijas ražotāji ieņem arvien nozīmīgāku vietu enerģijas tirgū.

Tirgus attīstība un izmaksas

Spēcīga izaugsme atjaunojamās enerģijas tirgos liecina, ka tehnoloģijas arvien vairāk sasniedz tirgus gatavības pakāpi. Piecu gadu laikā līdz 2010. gadam vidējās saules fotoelementu sistēmas izmaksas samazinājās par 48 %, bet moduļa izmaksas – par 41 %. Nozares pārstāvji prognozē, ka izmaksas vēl kritīsies, jo izaugsmi veicina pašreizējā valsts atbalsta politika, reformas un tirgus šķēršļu likvidēšana. Sauszemes vēja enerģijas investīciju izmaksas laikposmā no 2008. līdz 2012. gadam saruka par 10 %. Paredzams, ka saules fotoelementu sistēmas un sauszemes vēja enerģijas ražošana līdz 2020. gadam varētu kļūt konkurētspējīga vairākos tirgos. Taču, lai iegūtu konkurētspēju, vajadzīga politiska apņemšanās veidot tādu

⁵ COM(2011) 885/2.

⁶ Komisija gatavo arī paziņojumu par panākumiem vienotā enerģijas tirgus īstenošanā, un to paredzēts iesniegt šī gada otrajā pusē.

⁷ COM(2011) 112.

⁸ Direktīva 2009/28/EK.

tiesisko regulējumu, kas atbalsta rūpniecības politiku, tehnoloģiju attīstību un tirgus kropļojumu novēršanu. Citas tehnoloģijas ir dažādās attīstības pakāpēs, bet sagaidāms, ka arī to kapitāla izmaksas kopumā kritīsies.

Ir svarīgi turpināt izmantot visus mūsu rīcībā esošos instrumentus, ar ko var samazināt izmaksas, lai tādējādi nodrošinātu, ka atjaunojamo energoresursu tehnoloģijas kļūst konkurētspējīgas un – vēlākā posmā – darbojas pēc brīva tirgus likumiem. Jāpārskata politikas pasākumi, kas kavē investīcijas atjaunojamajā enerģijā, un jo īpaši pakāpeniski jāatsakās no fosilā kurināmā subsīdijām. Tā kā klimata un atjaunojamās enerģijas politika vienu otru papildina, vajadzīgs sekmīgi funkcionējošs oglekļa tirgus kopā ar atbilstoši izstrādātiem enerģijas nodokļiem, lai investoriem sniegtu skaidru un spēcīgu stimulu ieguldīt zemu oglekļa emisiju tehnoloģijās un to attīstībā. Vienlaikus atjaunojamā enerģija pakāpeniski jāintegrē tirgū ar ierobežotu atbalstu vai bez tā, un ar laiku tai jāpiedalās tīkla stabilitātes un drošības sekmēšanā – līdzvērtīgi tradicionālajiem elektroenerģijas ražotājiem un ar konkurētspējīgām enerģijas cenām. Ilgtermiņā jānodrošina līdzvērtīgi noteikumi.

Atbalsta shēmu uzlabošana

Atjaunojamās enerģijas izmaksas nenosaka vienīgi vēja, saules, biomasas vai ūdens resursi; pie projekta izmaksām pieder arī administratīvās izmaksas⁹ un kapitāla izmaksas. Projektu risku paaugstina sarežģītas atļauju piešķiršanas procedūras, vienas pieturas aģentūru trūkums, reģistrācijas procedūru veidošana, plānošanas procesi, kas ilgst mēnešus vai gadus, un bažas par atpakaļejošām izmaiņām atbalsta shēmās (skatīt dienestu darba dokumenta 2. nodaļu). Šādi augsti riski, jo īpaši valstīs ar saspringtiem kapitāla tirgiem, rada ļoti augstas kapitāla izmaksas, palielinot atjaunojamās enerģijas projektu izmaksas un samazinot to konkurētspēju. Tāpēc atjaunojamās enerģijas konkurētspēju paaugstinās vienkāršas administratīvās sistēmas, stabilas un uzticamas atbalsta shēmas un vieglāk pieejams kapitāls (piemēram, izmantojot publiskas atbalsta shēmas). Šajā ziņā daudz var dot Eiropas Investīciju banka un publiskās pārvaldes iestādes. Pašlaik vairums atjaunojamās enerģijas tehnoloģiju var izmantot valsts atbalsta shēmas¹⁰, bet tās skar tikai nelielu daļu no enerģijas tirgus: mazāk nekā trešā daļa no elektroenerģijas, kas tiek ražota no atjaunojamiem energoresursiem un veido 19 % kopējās elektroenerģijas, ir pasargāta no tirgus cenām. Transporta sektorā 10 % atjaunojamās enerģijas mērķvērtības izpildē var ņemt vērā visus atjaunojamās degvielas veidus no atjaunojamiem energoresursiem, bet attīstību kavē atbilstīgo transporta sistēmu augstās izmaksas un nepietiekamā degvielas infrastruktūra¹¹. Plaši izplatītas ir biodegvielas piemaisījumu prasības, un biodegvielas veido apmēram 4 % no transporta degvielas kopapjoma. Degvielas piegādātāji principā izmaksas novirza uz patērētājiem. Siltumapgādes un dzesēšanas nozarē (kur atjaunojamo enerģijas avotu īpatsvars ir aptuveni 13 %) atbalsts dažos stabilos tirgos un dažām tehnoloģijām (piemēram, saules siltumenerģijai) ir atcelts.

Mērķis ir panākt, lai nobriedušām tehnoloģijām konkurences tirgos un sekmīgi funkcionējoša oglekļa tirgus apstākļos atbalsts vairs nebūtu vajadzīgs. Kamēr tas nav iespējams, dalībvalstu atbalsta shēmas tiek pielāgotas (15 dalībvalstis tagad piedāvā atbalsta shēmas, kurās ražotājus

⁹ Skatīt Ecorys, 2008, "Assessment of non-cost barriers to renewable energy", ziņojums TREN/D1/48 – 2008.

¹⁰ Izņēmums vai daļējs izņēmums ir hidroenerģija, daži ģeotermālās enerģijas un biomasas avoti, siltumsūkņi un saules siltuma sistēmas dažos tirgos.

¹¹ Baltā grāmata "Ceļvedis uz Eiropas vienoto transporta telpu — virzība uz konkurētspējīgu un resursefektīvu transporta sistēmu", COM/2011/144 galīgā redakcija.

ietekmē tirgus cenas – skatīt dienestu darba dokumenta 2. nodaļu). Atbalsta shēmas ir jāreformē, lai nodrošinātu to izmaksu efektivitāti. Drīza pāreja uz shēmām, kas ražotājus sasaista ar tirgus cenu risku, veicina tehnoloģijas konkurētspēju. Tomēr varētu būt vajadzīgs noteikts pētniecības un izstrādes (R&D) vai cita veida finansiāls vai administratīvs atbalsts, lai palīdzētu jaunākām, mazāk attīstītām tehnoloģijām. Tāpēc, iespējams, arī pēc 2020. gada būs vajadzīgas dažas izmaksu ziņā efektīvas un precīzi orientētas atbalsta shēmas. Labs šādas atbalsta shēmas piemērs ir "NER 300", kur ieņēmumi no ES emisijas kvotu tirdzniecības sistēmas izsolēm tiek izmantoti, lai veicinātu novatorisku atjaunojamo energoresursu tehnoloģiju demonstrējumus un agrīnu praktisku ieviešanu.

Dažos gadījumos nesenās izmaiņas atbalsta shēmās ir izraisījuši neparedzēti liela izaugsme, kas strauji paaugstināja izdevumus par atjaunojamo enerģiju līdz līmenim, ko grūti nosegt īstermiņā. Dažās dalībvalstīs atbalsta shēmas ir grozītas nepārredzami, tajās ieviestas pēkšņas izmaiņas un reizēm pat ar atpakaļejošu datumu, vai noteikts moratorijs. Attiecībā uz jaunām tehnoloģijām un investīcijām, kas vēl ir atkarīgas no atbalsta, šāda prakse apdraud investoru uzticību nozarei. Turklāt atšķirīgas valsts atbalsta shēmas, kuru pamatā ir dažādi stimuli, var radīt šķēršļus ienākšanai tirgū un traucēt tirgus operatoriem ieviest pārrobežu uzņēmējdarbības modeļus, tādējādi dažkārt kavējot uzņēmējdarbības attīstību. Jāizvairās no šāda riska, kas var kavēt vienoto tirgu, un jāvelta lielāki pūliņi arī tam, lai saskaņotu pieeju visās dalībvalstīs, novērstu kropļojumus un izmaksu ziņā efektīvi attīstītu atjaunojamos energoresursus. Tādēļ **Komisija plāno sagatavot norādījumus par paraugpraksi un gūto pieredzi šajos jautājumos un vajadzības gadījumā par atbalsta shēmu reformu, lai palīdzētu vairāk saskaņot valstu pieejas un izvairītos no iekšējā tirgus sadrumstalotības.** Principi ir izklāstīti 3. un 4. nodaļā pievienotajā dienestu darba dokumentā. Jānosaka atbalsta shēmu principi, kas pēc iespējas novērš tirgus kropļojumus, izvairās no pārmērīgām kompensācijām un panāk saskaņotu režīmu starp dalībvalstīm. Norādījumi risinās jautājumus par pārredzamību, paredzamību un nepieciešamību stimulēt inovācijas¹².

Sadarbības un tirdzniecības veicināšana

Dalībvalstis līdz šim ir attīstījušas *savus* atjaunojamos energoresursus, samazinot savas emisijas un fosilā kurināmā importu un radot darbavietas savā teritorijā. Tomēr Eiropas enerģijas tirgus izveides un pašreizējās izmaksu ierobežošanas tendences rezultātā vajadzētu palielināties tirdzniecībai ar visiem atjaunojamās enerģijas veidiem. Lai to veicinātu, ar Atjaunojamo energoresursu direktīvu tika izveidoti sadarbības mehānismi, kas ļauj vienā dalībvalstī ražotu atjaunojamo enerģiju ieskaitīt citas dalībvalsts mērķvērtības izpildē (skatīt dienestu darba dokumenta 4. nodaļu). Līdz šim tie vēl nav plaši izmantoti, lai gan ekonomisks ieguvums būtu abām pusēm¹³. Tikai divas dalībvalstis¹⁴ ir norādījušas, ka tās paredz izmantot sadarbības mehānismus, lai sasniegtu savas 2020. gada mērķvērtības. Paredzams, ka desmit dalībvalstīm¹⁵ piedāvājuma pusē būs "pārpalikums", kas pieejams citām dalībvalstīm. Šī aina tomēr līdz 2020. gadam var mainīties, un Komisija turpinās cieši uzraudzīt situāciju.

Pie projektiem, kas patlaban ir izstrādes stadijā un varētu izmantot sadarbības mehānismus, jāmin "Helios" saules enerģijas projekts Grieķijā, kopīgi projekti vai atbalsta shēmas Eiropas

¹² Tiks izmantoti ieteikumi no COM(2011)31 un SEC(2001)131.

¹³ Komisija ir aprēķinājusi, ka optimāla atjaunojamās enerģijas tirdzniecība varētu ietaupīt līdz 8 miljardiem euro gadā (SEC(2008)85, II sējums).

¹⁴ LU un IT, bet IT nesen norādīja, ka tai, iespējams, tomēr nevajadzēs izmantot šos mehānismus.

¹⁵ BU, EE, DE, EL, LT, PO, PL, SK, ES, SW.

ziemeļu jūrās un līdzīgas iniciatīvas Vidusjūras dienvidu reģionā un Eiropas kaimiņattiecību politikas aptvertajā teritorijā kopumā. Šādas iniciatīvas jau tiek apspriestas ar vairākām trešām valstīm¹⁶. Sadarbība saules enerģijas izmantošanā gan iekšzemes patēriņam, gan eksportam var ieņemt centrālo vietu vispārējā uzdevumā panākt ievērojamu izaugsmi dzīvotspējīgā atjaunojamās enerģijas nozarē un var realizēt ekonomikas izaugsmes un nodarbinātības potenciālu. Lai sekmētu turpmāku atjaunojamās enerģijas ražošanas attīstību kaimiņvalstīs un ar kaimiņvalstīm, Komisija

a) veicinās starptautisko sadarbību atjaunojamās enerģijas attīstībā, nodrošinot iespēju pilnībā izmantot sadarbības mehānismus, ar kuriem var attīstīt atjaunojamās energoresursus Vidusjūras dienvidu reģionā, un intensīvāka ES un Vidusjūras dienvidu reģiona politikas dialoga kontekstā lūdzot pilnvarojumu risināt sarunas par divpusēju(-iem)/daudzpusēju(-iem) nolīgumu(-iem), lai būtu iespējams izmantot kredītus no atjaunojamās enerģijas projektiem Vidusjūras dienvidu reģionā;

b) ierosinās konkrētus pasākumus, kuru mērķis ir rosināt no atjaunojamiem energoresursiem ražotas elektroenerģijas tirdzniecību atbilstoši nākotnē noslēgtam nolīgumam ar Ziemeļāfrikas partneriem, piemēram, uz īpašu sarunu pilnvarojuma pamata, tādējādi bruģējot ceļu uz ES un Vidusjūras dienvidu reģiona enerģētikas kopienai;

c) ierosinās paplašināt Direktīvas 2009/28/EK tvērumu, ietverot Eiropas kaimiņattiecību politikas teritoriju un jo īpaši Vidusjūras dienvidu reģiona valstis.

Pamatojoties uz līdzšinējo pieredzi, **Komisija sagatavos norādījumus**, lai sekmētu atjaunojamās enerģijas tirdzniecību (skatīt dienestu darba dokumenta 3. un 4. nodaļu) un to vienkāršotu, tādējādi panākot to, ka sadarbības mehānismi pēc 2020. gada ir vienkāršs atjaunojamās enerģijas tirdzniecības līdzeklis gan visā ES, gan ārpus ES robežām. Lielāka konverģence, tostarp kopīgas atbalsta shēmas, nodrošinātu izmaksu ziņā efektīvāku atjaunojamās enerģijas izmantošanu, kā arī pieeju, kas labāk atbilstu vienotajam tirgum.

Vēl viens starptautiskās tirdzniecības un atjaunojamās enerģijas aspekts attiecas uz **produktu tirdzniecību un tirgu atvērību**. Salīdzinoši jaunajā atjaunojamās enerģijas iekārtu pasaules tirgū ir manāmi skaidri pierādījumi tam, ka tirgus attīstās un starptautiskā konkurence labvēlīgi ietekmē inovācijas un izmaksas. Turklāt šajā globālā mēroga konkurences tirgū Eiropas rūpniecība turpina konkurēt, un tai jāpilnveido savas konkurētspējas priekšrocības. Kā redzams saules fotoelementu nozarē, ES pievienotā vērtība dominē un rada darbavietas un izaugsmi¹⁷. Ņemot vērā ieguvumus no augošās globālās tirdzniecības, ir svarīgi novērst tirdzniecību kavējošos šķēršļus, piemēram, "vietējās ražošanas noteikumus" vai daļēju publiskā iepirkuma tirgus aizvēršanu. Tāpēc Komisija turpinās veicināt godīgu un liberalizētu tirdzniecību atjaunojamās enerģijas jomā.

¹⁶ Norvēģija un Islande pieņem daudzas Eiropas tiesību normas, lai piedalītos tajā pašā tirgū; Enerģētikas kopiena patlaban izveido līdzīgu režīmu; Komisija strādā kopā ar Šveici, lai uzlabotu politikas saskaņotību; ES attīstības palīdzība, sadarbība un topošie brīvās tirdzniecības nolīgumi tiek izmantoti, lai palielinātu sistēmu saskaņotību Eiropas Balkānu un Vidusjūras reģiona dienvidu kaimiņvalstīs.

¹⁷ EPIA (EUPVSEC 2011) lēš, ka, neraugoties uz konkurenci, 55 % moduļu un 70 % no fotoelementu sistēmu vērtības tiek pievienota Eiropā.

3. ELEKTROENERĢIJAS TIRGUS ATVĒRŠANA UN ATJAUNOJAMĀ ENERĢIJA

Siltumapgādes un dzesēšanas sektors ir ļoti lokāls tirgus, kur vajadzīgas vietējā mēroga reformas un infrastruktūra. Atjaunojamā enerģija transporta nozarē attīstās situācijā, kur visā Eiropā ir atvērts degvielas tirgus, un šo atvērtību vairo gaidāmās degvielas marķēšanas prasības. Taču elektroenerģijas nozarē patlaban notiek virzība uz vienotu Eiropas tirgu.

Reaģējot uz valstu un valdību vadītāju aicinājumu līdz 2014. gadam izveidot iekšējo enerģijas tirgu elektroenerģijas nozarē, Komisija sadarbojas ar regulatoriem un attiecīgajām interesentu grupām, lai harmonizētu tirgus un tīkla ekspluatācijas noteikumus. Minētajam procesam kopā ar trešās tiesību aktu paketes ieviešanu vajadzētu atvērt valstu tirgus, palielinot konkurenci, tirgus efektivitāti un patērētājiem piedāvāto izvēli. Tādējādi tiktu arī sekmēta jaunu dalībnieku, tostarp mazo un vidējo uzņēmumu un citu atjaunojamās enerģijas ražotāju, ienākšana un integrācija tirgū.

Izstrādājot jaunus noteikumus, jāņem vērā elektroenerģijas nozares dinamika, kuras pamatā ir tirgus, kur valda konkurence un darbojas vairāki elektroenerģijas ražotāji, tostarp elektroenerģijas ražošana no mainīgas vēja un saules enerģijas. Šādi noteikumi, kas atspoguļo jaunu ražošanas formu īpatnības, piemēram, pieļaujot tirdzniecību tuvāk reālajam laikam, un likvidē palikušos šķēršļus, kas kavē pilnīgi integrēta tirgus izveidi, ļaus atjaunojamās enerģijas ražotājiem pilnībā piedalīties īstas konkurences tirgū un pakāpeniski uzņemties tādus pašus pienākumus, kādus veic tradicionālās enerģijas ražotāji, tostarp attiecībā uz balansēšanu.

Liberalizētam elektroenerģijas tirgum būtu jānodrošina arī tas, ka uzņēmēji gūst pietiekamus ienākumus, lai segtu jaunas ražošanas jaudas investīciju izmaksas, un tādējādi tiek saglabāts sistēmas līdzsvars (nodrošinot adekvātas investīcijas, kas garantē nepārtrauktu elektroenerģijas piegādi). Taču elektroenerģijas vairumtirdzniecības cenas, kuru pamatā ir īstermiņa robežizmaksas, var saskarties ar spiedienu, kas liek tās samazināt – vēja un saules enerģijas izmantošanas pieauguma dēļ (ar robežizmaksām, kas ir tuvu nullei). Tirgum ir jāspēj reaģēt, samazinot piedāvājumu gadījumā, ja cenas ir zemas, un palielinot to situācijā, kad cenas ir augstas. Tirgus cenu izmaiņām jāveicina **elastība**, ieskaitot uzkrāšanas iekārtas, elastīgu ražošanu, pieprasījuma puses pārvaldību (patērētāji reaģē uz cenu izmaiņām).

Tomēr dažas dalībvalstis baidās, ka investīcijas elektroenerģijas ražošanas jaudās nebūs atbilstošas vajadzībām. Tāpēc tās ir izveidojušas "**jaudas maksājumus**" – sistēmu, kurā valdības nosaka nepieciešamo ražošanas jaudu. Ar šādu pieeju var veicināt investīcijas, bet tā arī atdala lēmumus par investīcijām no tirgus cenu signāliem. Turklāt, ja šāda sistēma nav labi izstrādāta, tā var izraisīt iestrēgšanu risinājumos (lock-in), kas ir koncentrēti uz ražošanu un kavē jaunu **elastības** veidu ieviešanu. Tādējādi tiktu traucēta arī apkopota decentralizēta ražošana, pieprasījuma reakcija un plašāka balansēšanas zona. Vēl viens risks ir valstu tirgu sadrumstalotība, kas apdraud pārrobežu tirdzniecību, kura ir nepieciešama efektīvam Eiropas elektroenerģijas tirgum un plašākam atjaunojamo energoresursu izmantojumam.

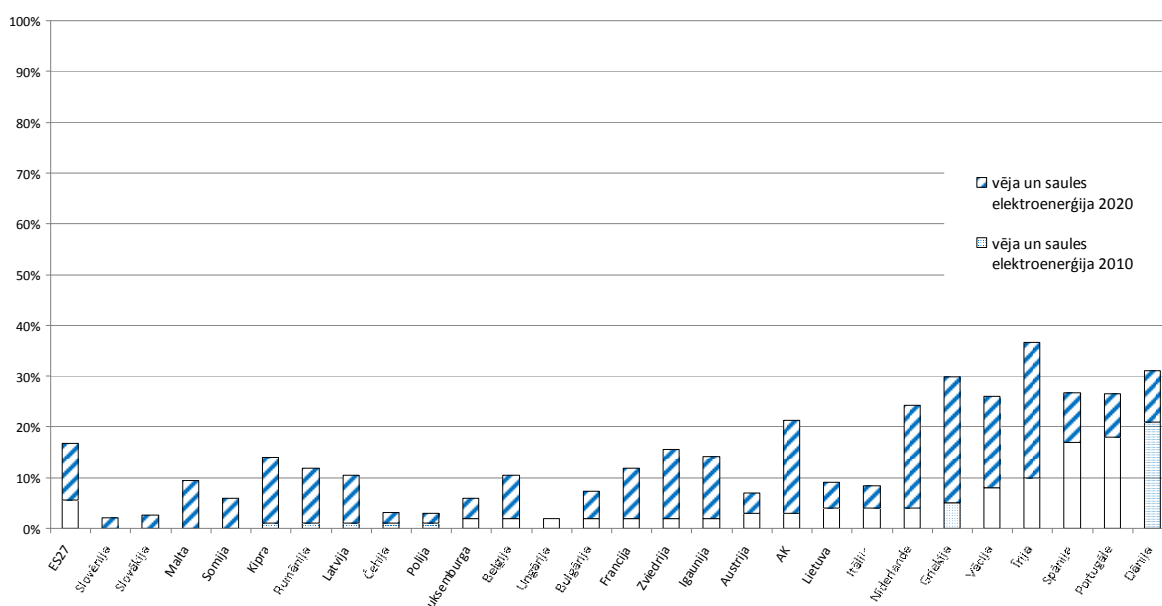
Lai tirgus režīms nodrošinātu vajadzīgās investīcijas elastībā, mums jāpanāk, lai tas spētu piesaistīt daudz vairāk tirgus dalībnieku, jaunu produktu un tehnoloģiju, paplašinot balansēšanas tirgu. **Tirgus režīmam jābūt saskaņā ar vienoto tirgu, tas jāattīsta un jāpilnveido. Šis jautājums tiks sīkāk apspriests un analizēts plānotajā Komisijas paziņojumā par iekšējo enerģijas tirgu.**

4. INFRASTRUKTŪRAS PĀRVEIDE

ES ierosinātajā **enerģētikas infrastruktūras tiesību aktu kopumā**¹⁸ ir noteikti 12 prioritārie energoinfrastrukturā koridori, ierosinātas paātrinātas atļauju piešķiršanas procedūras, izmaksu sadales noteikumi un vajadzības gadījumā ES finansējuma piešķiršana, izmantojot Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumentu (2014.–2020. gada periodā enerģētikai paredzēti 9,12 miljardi euro)¹⁹. Tas ir vajadzīgs ne vien tādēļ, lai integrētu vairāk vēja un saules elektroenerģijas (5 % no pašreizējās ES elektroenerģijas piegādes), bet arī lai izveidotu integrētu ES tirgu un nomainītu novecojušus aktīvus. Enerģētikas infrastruktūras tiesību aktu kopumā aprēķināts, ka tikai jaunām elektroenerģijas pārvades līnijām vien vajadzīgi aptuveni 100 miljardi euro.

Enerģētikas infrastruktūras tiesību aktu kopums papildina **iekšējā enerģijas tirgus** direktīvas²⁰, kas ir palīdzējušas sagatavoties integrētai Eiropas energoinfrastrukturai, izmantojot pasākumus, ar kuriem tiek labāk koordinēta infrastruktūras plānošana, attīstība un ekspluatācija un ieviesti viedie skaitītāji. Abas iniciatīvas ir būtiskas elektroenerģijas sektora pārveidē. Vienotā tirgus izveide, jaunas tehnoloģijas, jauni tirgus dalībnieki, jauni papildpakalpojumu sniedzēji – visam ir vajadzīga jauna infrastruktūra.

Vēja un saules enerģijas īpatsvars elektroenerģijā. Avots: Eurostat 2010, valstu plāni 2020. gadam.

21 dalībvalstī, kur elektroenerģijas sistēmā ir mazāk nekā 5 % mainīgas atjaunojamās enerģijas, atjaunojamās enerģijas ražošana saistībā ar infrastruktūras ierobežojumiem nerada balansēšanas problēmas vai rada tās tikai lokālā mērogā. Taču sešās dalībvalstīs, kur vēja un

¹⁸ COM(2011) 658.

¹⁹ Infrastruktūra, kas vajadzīga no atjaunojamiem energoresursiem ražotai transporta degvielai, tostarp alternatīvo degvielu uzpildes stacijas, kopīgi standarti un politika un elektromobilitātes gadījumā labāka sistēmu pārvaldība, ir sīki analizēta 2011. gada transporta baltās grāmatas alternatīvo degvielu stratēģijā (Baltā grāmata "Ceļvedis uz Eiropas vienoto transporta telpu - virzība uz konkurētspējīgu un resursefektīvu transporta sistēmu" COM(2011)144 galīgā redakcija) un pārskatītajās TEN-T vadlīnijās (COM(2011)650).

²⁰ Direktīvas 2009/72/EK un 2009/73/EK.

saules enerģija pārsniedz 5 %, jau ir veikti pasākumi lielākas elastības radīšanai, pat izolētās sistēmās, lai nodrošinātu balansēšanu un tīkla stabilitāti²¹. Nākotnes infrastruktūras vajadzību atrisināšana būs ļoti atkarīga no mūsu spējas vienotā tirgū kopā attīstīt atjaunojamo enerģiju, tīkla infrastruktūru un labākus operatīvos risinājumus.

Palielinoties decentralizētajai ražošanai (no atjaunojamiem energoresursiem) un pieprasījuma reakcijai, būs vajadzīgas papildu investīcijas sadales tīklos, kas ir veidoti tā, lai pārvadītu elektroenerģiju *pie* galapatērētājiem, bet ne absorbētu saražoto enerģiju *no* mazajiem ražotājiem. Plaši izmantota decentralizēta ražošana aizstās no tīkla nākošo elektroenerģiju, un patērētāji kļūs arī par ražotājiem. Lai gan dažas no jaunām ražošanas jaudām atrodas tālāk no tradicionālajiem patēriņa centriem, un ir jāmodernizē pārvades infrastruktūra (īpaši teritorijās, kur bažas rada plūsmas cilpas jeb "loop flows"²²), ievērojama decentralizētā ražošana varētu mazināt nepieciešamību pēc pārvades infrastruktūras citās teritorijās. Trešais veids, kā infrastruktūra var pārvērst sistēmu, ir viedo tīklu attīstība. Ražotāji, tostarp jauni mikrolīmeņa ražotāji, patērētāji un tīkla operatori – visi varēs sazināties reāllaikā, lai nodrošinātu optimālu saskaņotību starp pieprasījumu un piedāvājumu. Tādēļ ir jāizveido atbilstoši standarti, tirgus un regulatīvie modeļi. **Infrastruktūras attīstība ir steidzams un būtisks uzdevums, lai sekmīgi izveidotu vienoto tirgu un integrētu atjaunojamo enerģiju. Šajā ziņā ir svarīgi nekavēties ar enerģētikas infrastruktūras tiesību aktu kopuma likumdošanas priekšlikumu pieņemšanu, jo īpaši attiecībā uz jaunas infrastruktūras izbūvi ar pārrobežu ietekmi. Komisija turpinās sadarboties ar sadales un pārvades sistēmu operatoriem, regulatoriem, dalībvalstīm un nozares pārstāvjiem, lai nodrošinātu ātrāku energoinfrastruktūras attīstību un pabeigtu Eiropas enerģijas tīklu un tirgu integrācijas procesu.**

5. LIELĀKA PATĒRĒTĀJU IETEKME

Patērētāju izvēles iespējas un konkurence dažādos enerģētikas sektoros atšķiras. Transporta jomā degvielas piegādātāju var zināmā mērā izvēlēties, bet pagaidām nepastāv ES mēroga alternatīvo degvielu tirgus. Siltumapgādes nozarē patērētāji var sev nodrošināt salīdzinošu neatkarību, ja izmanto saules siltuma sistēmas vai vietējos ģeotermālos enerģijas avotus. Tirgus tiek atvērts gan gāzes, gan elektroenerģijas sektoros, bet joprojām pastāv ierobežotas iespējas izvēlēties piegādātāju un tiek regulētas cenas. Tas mainīsies tad, kad tiks pilnībā atvērti mazumtirdzniecības tirgi un paplašināsies "zaļās elektroenerģijas" iepirkšanas iespējas.

Lielāko ieguvumu, visticamāk, dos viedās uzskaites un mikrolīmeņa ražošanas kombinācija. Viedie skaitītāji patērētājiem parādīs, cik daudz tie maksā par elektroenerģiju reālajā laikā, un tādējādi ļaus samazināt enerģijas patēriņu. Šāda attīstība kopā ar "viedo produktu" izstrādi, kas var reaģēt uz elektroniskiem cenu signāliem, ļaus patērētājiem mainīt patēriņu, izmantojot zemas cenas periodus. Turklāt jauni tirgus dalībnieki var apkopot atsevišķas "pieprasījuma reakcijas", piedāvājot ievērojamus patēriņa ietaupījumus augstu cenu periodā. Kā izklāstīts pievienotajā ietekmes novērtējumā, šāda maksimālā patēriņa ierobežošana var radīt lielus finansiālus ietaupījumus, samazinot vajadzību pēc maksimālās ražošanas jaudas.

²¹ Skatīt IEA 2011. gada izdevumu "Harnessing variable renewables: a guide to the balancing challenge".
²² "Plūsmas cilpas" ir tad, ja elektroenerģija iet pa neparedzētu ceļu infrastruktūras trūkuma dēļ. Klasisks piemērs ir plūsmas no Ziemeļvācijas uz Dienvidvāciju caur Poliju vai Beniluksu, kas šādu ceļu mēro tāpēc, ka Vācijas infrastruktūra starp ziemeļu un dienvidu daļu nav pietiekama.

Mikrolīmeņa *ražošanas* ieviešana rada zināmu neatkarības pakāpi patērētājiem, kā tas jau notiek siltumapgādes sektorā. Mājsaimniecībās, birojos un rūpniecības ēkās var ievērojami samazināt pieprasījumu pēc tīkla elektroenerģijas, ja tiek izmantotas saules fotoelementu sistēmas, mikrolīmeņa vēja, biomasas un ģeotermālā enerģija vai koģenerācijas sistēmas. Patērētājiem uzņemoties arī ražošanas funkciju, spēcīgāka kļūst īpašuma apziņa un vēlme kontrolēt savu enerģijas patēriņu. Tādējādi palielinās izpratne par atjaunojamo enerģiju un parādās labvēlīgāka attieksme²³. Sabiedrība nelabprāt pieņem dažus atjaunojamās enerģijas projektus, un šāda situācija bloķē vai aizkavē attīstību un apdraud politikas mērķus. Ja patērētāji kļūs par mikrolīmeņa ražotājiem, ja tiks pilnveidota plānošana un atļauju piešķiršanas procedūras, var izdoties novērst būtisku šķērslī atjaunojamās enerģijas izaugsmei.

6. TEHNOLOĢISKO INOVĀCIJU SEKMĒŠANA

Pētniecības un izstrādes (R&D) finansējums joprojām ir svarīgs elements tehnoloģiju inovāciju un attīstības atbalstā. Resursu nav daudz, un tiem jābūt precīzi fokusētiem uz piemērotu pētniecības posmu (pirmskonkurences stadija, rūpnieciskā stadija, pētniecības rezultātu pielietošana). Kopumā no ES līdzekļiem par atjaunojamās enerģijas R&D pēdējos 10 gados dalībvalstis iztērējušas 4,5 miljardus eiro; 1,7 miljardi nāk no Sestās pētniecības pamatprogrammas, Septītās pētniecības pamatprogrammas un Eiropas ekonomikas atveseļošanas plāna, un 4,7 miljardi eiro piešķirti ES kohēzijas fondos (2007-2013). Šādu pasākumu izraisīts attīstības grūdiens, ko papildina atbalstošas sistēmas tehnoloģiju praktiskai ieviešanai tirgū, piemēram, atbalsta shēmas vai oglekļa cenas, ir stimulējis ievērojamu attīstību, palīdzējis sasniegt tirgus gatavības pakāpi dažām galvenajām tehnoloģijām (vēja un saules enerģijai) un pašreizējo atjaunojamās enerģijas īpatsvaru – 12 %. Šī pieceja jāpaplašina.

Citas tehnoloģijas joprojām ir agrīnā attīstības stadijā, un tām varētu būt nepieciešams atjaunojamās enerģijas jomas atbalsts, lai sasniegu prognozēto ievērojamo ietekmi nākotnē. Peldošās elektrostacijas un citas jūras vēja enerģijas ražotnes, viļņu un plūdmaiņas enerģija, dažas biodegvielas, modernas koncentrētas saules enerģijas iekārtas un novatoriskas saules fotoelementu sistēmas, jaunu materiālu izstrāde, elektroenerģijas uzkrāšanas tehnoloģijas (tostarp akumulatori) ir starp daudzajām stratēģiskajām energotehnoloģijām, kuras vēl jāattīsta (skatīt dienestu darba dokumenta 6. nodaļu). Izskatās, ka prioritāte turpmākajos pētījumos jāpiešķir jo īpaši okeāna tehnoloģijām, enerģijas uzkrāšanai, moderniem materiāliem un ražošanai saistībā ar atjaunojamās enerģijas tehnoloģijām.

Stratēģiskais energotehnoloģiju plāns (SET plāns)²⁴ un gaidāmā pētniecības programma "Apvārsnis 2020" ir ES lielākais ieguldījums galveno energotehnoloģiju attīstības virzīšanā. Turklāt laikposmam no 2014. līdz 2020. gadam Komisija ir ierosinājusi lielā mērā koncentrēt ES kohēzijas politiku uz atjaunojamo enerģiju un energoefektivitāti, kā arī orientēties uz R&D un inovāciju. Starp citiem instrumentiem jāmin ieņēmumi no ES ETS emisijas kvotu izsolēm. Ar šādu koordinētu pieeju tehnoloģiju attīstībai Eiropa var saglabāt vadošo pozīciju jaunu tehnoloģiju paaudžu izstrādē un augsto tehnoloģiju ražošanā. Paredzams, ka pašreizējie pasākumi palīdzēs attīstīt jaunas atjaunojamās enerģijas tehnoloģijas, kas var dot ievērojamu ieguldījumu enerģijas struktūras dažādošanā.

²³ Skatīt Rebel, 2011, "Reshare: benefit sharing mechanisms in renewable energy, www.reshare.eu.

²⁴ "Investing in the Development of Low Carbon Technologies (SET-Plan) – A technology roadmap", SEC(2009) 1295; "Materials Roadmap Enabling Low Carbon Energy Technologies", SEC(2011) 1609.

Tiesiskajā regulējumā pēc 2020. gada jāparedz labāka SET plāna piemērošana, papildinot to ar precīzi orientētiem pasākumiem. Jārosina valstu pētniecības un inovāciju iespēju dziļāka integrācija un riska dalīšanas finansējums un jāpilnveido pašreizējā rūpniecības un akadēmiskās vides sadarbība energotehnoloģiju inovāciju jomā. **Komisijas 2013. gada paziņojumā par energotehnoloģiju politiku tiks apzinātas R&D vajadzības un problēmas nākotnē atbilstoši prioritātēm, ko paredz "Apvārsnis 2020". Paziņojumā tiks izstrādāts plāns, kā nodrošināt, lai Eiropa spētu konkurēt pasaules mērogā, attīstot inovācijas plašā atjaunojamās enerģijas tehnoloģiju spektrā, tostarp jaunās tehnoloģijās, kā arī tiks pētīti pasākumi, kas vajadzīgi turpmāk, lai sekmētu esošās SET plāna tehnoloģijas.**

7. ATJAUNOJAMĀS ENERĢIJAS ILGTSPĒJĪBAS NODROŠINĀŠANA

Komisijas analīze liecina, ka lielāks atjaunojamās enerģijas īpatsvars kopā ar energoefektivitāti ES var samazināt siltumnīcefekta gāzu emisijas un uzlabot gaisa kvalitāti²⁵. Turklāt Eiropas labi pārvaldītās mežsaimniecības un lauksaimniecības nozares, kā arī citas nozares visā bioekonomikā būs pamatīgi ieguvēji no jaunām tirgus iespējām, attīstoties bioenerģijas tirgum. Neraugoties uz šīm priekšrocībām, atjaunojamās enerģijas lielāka izmantošana joprojām raisa bažas par ilgtspējību gan attiecībā uz ražošanu, gan infrastruktūru tiešās un netiešās ietekmes ziņā uz bioloģisko daudzveidību un vidi kopumā. Tāpēc jābūt īpaši uzmanīgiem un modriem. Kopumā šie apsvērumi tiek risināti ar ES starpnozaru tiesību aktiem²⁶. Dažos gadījumos ES ir izstrādājusi noteikumus tieši enerģētiskā, piemēram, biodegvielas ilgtspējības kritērijus, kas ieviesti ar atjaunojamo energoresursu un degvielas kvalitātes direktīvām. Komisija drīzumā plāno risināt arī zemes izmantojuma *netiešo* izmaiņu ietekmi. Samazināt emisijas transporta nozarē palīdzēs pāreja uz biodegvielu, kam ir ierobežota netiešu zemes izmantojuma izmaiņu ietekme vai tādas nav nemaz.

Paredzamais biomasas izmantošanas pieaugums pēc 2020. gada akcentē nepieciešamību efektīvāk izmantot pašreizējos biomasas resursus un ilgtspējīgā veidā kāpināt ražīguma izaugsmi lauksaimniecībā un mežsaimniecībā gan ES, gan pasaulē. Vienlaikus ir svarīgi rīkoties globālā mērogā, lai samazinātu atmežošanu un mežu degradāciju un palīdzētu nodrošināt biomasas pieejamību par konkurētspējīgām cenām. Tas tiks risināts, īstenojot Atjaunojamo energoresursu direktīvu un ES bioekonomikas stratēģiju, ierosināto kopējās lauksaimniecības politikas reformu un gaidāmo ES meža stratēģiju, kā arī veicot ES mēroga pasākumus cīņai pret klimata pārmaiņām un sadarbībai attīstības jomā. Biodegvielas izmantošanas pieaugums aviācijā un smagajā autotransportā (kur elektroenerģija netiek uzskatīta par reālu risinājumu) pastiprina nepieciešamību attīstīt modernas biodegvielas. Tomēr, ja gribam turpināt palielināt biomasas izmantošanu, vajadzīgi papildu pasākumi ilgtspējības nodrošināšanai. Tāpēc Komisija līdz 2014. gadam izvērtēs pašreizējos ilgtspējības

²⁵ Skatīt šī paziņojuma ietekmes novērtējuma 5.2. nodaļu.

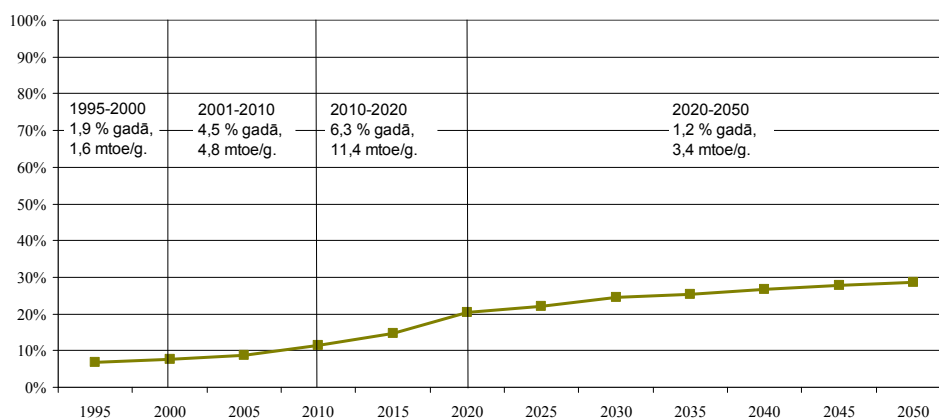
²⁶ Piemēram, hidroenerģijas un vēja enerģijas attīstībā jāievēro direktīvas par ietekmes uz vidi novērtējumu (2001/42/EK un 85/337/EEK), dzīvotņu direktīva (92/43/EEK), putnu direktīva (79/409/EEK), ūdens pamatdirektīva (2000/60/EK) un bioloģiskās daudzveidības stratēģija (COM (2011) 244); uz saules fotoelementu sistēmām attiecas elektronisko iekārtu atkritumu apglabāšanas noteikumi; vietējo gaisa piesārņojuma risku, ko rada mājāsaimniecības biomasas izmantošana, regulē ES emisijas standarti mazām energoiekārtām.

kritērijus, kā to paredz Atjaunojamo energoresursu direktīva. **Komisija drīzumā arī sagatavos ziņojumus un priekšlikumus ES ilgtspējības regulējuma tālākai attīstībai. Tāpat tā izpētīs piemērotāko bioenerģijas izmantojumu pēc 2020. gada, pārlicinoties par atbilstību ES enerģētikas un klimata mērķiem līdz 2030. gadam un vienlaikus pilnībā ņemot vērā vides, sociālos un ekonomiskos apsvērumus.**

8. ATJAUNOJAMĀS ENERĢIJAS POLITIKA PĒC 2020. GADA

Pašreizējais atjaunojamās enerģijas regulējums ar juridiski saistošām mērķvērtībām, valsts plāniem, administratīvo reformu, vienkāršošanu, labāku attīstības un infrastruktūras plānošanu darbojas labi. Saskaņā ar dalībvalstu plāniem izaugsme šajā sektorā pieaugs līdz 6,3 % gadā,²⁷ palielinot uzticību Eiropas atjaunojamās enerģijas nākotnei.

Vēsturiskā un prognozētā atjaunojamās enerģijas pieauguma tendence ES (% no kopējās enerģijas). Avots: Eurostat un ceļvedis 2050. gadam, neiejaukšanās jeb "business as usual" scenārijs.

Lai gan pašreizējais Eiropas atjaunojamās enerģijas tiesiskais regulējums ir efektīvs, tās galvenā virzītājspēka – saistošo mērķvērtību – termiņš beigsies 2020. gadā. Iepriekšējās nodaļās izklāstīts, kā attīstīsies pašreizējās politikas iniciatīvas, kas attiecas uz tirgus atvēršanu, tirdzniecību, infrastruktūras attīstību, institucionālā un operatīvā līmeņa tirgus reformām un inovācijām. **Atjaunojamā enerģija konkurences tirgū var kļūt par nozīmīgu Eiropas enerģijas tirgus daļu.** Vienota Eiropas tirgus izveide ir Eiropas labklājības pamatā, un tieši tai ir jākalpo par Eiropas enerģētikas nozares pārmaiņu virzītājspēku. Atvērtā un konkurētspējīgā Eiropas tirgū atjaunojamās enerģijas nozarei, kas izveidota saskaņā ar pašreizējo tiesisko regulējumu, vajadzētu uzplaukt.

Ja tomēr pašreizējās politikas iniciatīvas *nav* pietiekamas, lai sasniegtu ilgtermiņa enerģētikas un klimata politikas mērķus, kā var noprast no ceļveža 2050. gadam, atjaunojamās enerģijas pieauguma temps gadā nokritīsies no 6 % līdz 1 %. Lai saglabātu spēcīgu atjaunojamās enerģijas izaugsmi pēc 2020. gada, kas saskaņā ar analīzi par 2050. gadu ir jebkurā gadījumā

²⁷ Agrākie indikatīvie mērķi paredzēja 1,9 % un 4,5 %.

izdevīgs jeb tā sauktais „no regrets” risinājums, ir vajadzīga atbalstoša politiskā sistēma, kas novērstu atlikušās tirgus vai infrastruktūras nepilnības. Kā minēts ceļvedī 2050. gadam, ir ārkārtīgi svarīgi apsvērt konkrētus starpposma mērķus 2030. gadam. Šī procesa uzsākšanai ietekmes novērtējumā ir iztīrītas trīs politikas iespējas. Pirmā ir dekarbonizācijas iespēja bez atjaunojamās enerģijas mērķvērtībām, paļaujoties uz oglekļa tirgu un pārskatīto ETS (Direktīva 2009/29/EK); otra ir pašreizējā režīma turpināšana, nosakot saistošas atjaunojamās enerģijas, emisiju samazināšanas un energoefektivitātes mērķvērtības; trešā ir plašāka, harmonizētāka pārvaldība visā enerģētikas nozarē, paredzot ES mēroga atjaunojamās enerģijas mērķvērtību.

Ietekmes novērtējumā iztīrīts, cik efektīvi dažādās iespējas palīdz sasniegt noteiktos mērķus. Ir skaidrs, ka konkrētus atjaunojamās enerģijas starpposma mērķus 2030. gadam var noteikt tikai pēc tam, kad ir apsvērtā klimata politika pēc 2020. gada, konkurence Eiropas elektroenerģijas, siltumapgādes un dzesēšanas un transporta degvielas tirgos un enerģijas piegādes diversifikācijas un tehnoloģiju inovācijas pakāpe, kas, domājams, tiks sasniegta līdz 2020. gadam.

9. TURPMĀKIE NOTIKUMI

Pamatojoties uz pašreizējo situāciju, tiek veikti pasākumi vairākās jomās, lai turpinātu palielināt atjaunojamās enerģijas īpatsvaru ES enerģijas struktūrā, nostiprinātu Eiropas vienoto enerģijas tirgu, likvidētu tirgus šķēršļus un regulatīvos kavēkļus, palielinātu atjaunojamās enerģijas atbalsta shēmu efektivitāti, paātrinātu energoinfrastruktūras attīstību, palielinātu patērētāju iesaisti enerģijas tirgos un nodrošinātu ilgtspējību. 2012. gada izaugsmes pētījumā Komisija jau uzsvēra plašas atjaunojamās enerģijas izmantošanas izaugsmes potenciālu. Tā turpināja risināt šo jautājumu 2012. gada 30. maijā pieņemtajos konkrētām valstīm adresētajos ieteikumos. Komisija turpinās vērsties pret politiku, kas kavē investīcijas atjaunojamā enerģijā, jo īpaši tā iestāsies par fosilā kurināmā subsīdiu pakāpenisku likvidēšanu un veicinās sekmīgi funkcionējošu oglekļa tirgu un atbilstoši izstrādātus enerģijas nodokļus. Tādējādi tiks pavērtas jaunas iespējas, palielināta atjaunojamās enerģijas integrācija iekšējā tirgū, piesaistot ražotājus tirgus cenām (tostarp valstis savstarpēji sniegs informāciju par paraugpraksi atbalsta shēmu reformēšanā). Jaunie pasākumi tāpat sekmēs starptautisko sadarbību atjaunojamās enerģijas attīstībā, ļaujot pilnībā izmantot sadarbības mehānismus, kas varētu palīdzēt arī attīstīt atjaunojamo enerģiju Vidusjūras dienvidu reģionā.

Lai panāktu visu šo uzdevumu izpildi, Komisija pēc šī paziņojuma veiks četras svarīgākās darbības. Tā

- turpinās sekmēt atjaunojamās enerģijas integrāciju iekšējā enerģijas tirgū un risinās jautājumu par elektroenerģijas ražošanas stimuliem tirgū,
- sagatavos norādījumus par paraugpraksi un pieredzi, kas gūta atbalsta shēmu jomā, lai rosinātu lielāku paredzamību, izmaksu efektivitāti, izvairītos no pārmērīgām kompensācijām, ja tādas konstatētas, un panāktu lielāku konsekvenci starp dalībvalstīm,

- veicinās sadarbības mehānismu izmantošanu un palīdzēs tos izmantot, lai tādējādi dalībvalstis varētu sasniegt savas saistošās valsts mērķvērtības, tirgojoties ar atjaunojamo enerģiju un rezultātā samazinot izmaksas.
- panāks regulējuma izmaiņas attiecībā uz enerģētikas jomas sadarbību Vidusjūras dienvidu reģionā, ņemot vērā to, ka integrēts Magriba valstu reģionālais tirgus rosinātu liela mēroga investīcijas reģionā un ļautu Eiropai importēt papildu atjaunojamo elektroenerģiju.

Lai kādi arī nebūtu atjaunojamās enerģijas starpposma mērķi *pēc 2020. gada*, tiem jānodrošina, lai atjaunojamā enerģija būtu daļa no Eiropas enerģijas tirgus, lai tā saņemtu ierobežotu, bet efektīvu atbalstu, kur tas ir vajadzīgs, un šajā sektorā norisinātos ievērojama tirdzniecība. Tāpat jāpanāk, lai Eiropa saglabātu vadošo pozīciju pasaulē pētniecības un rūpniecības ziņā. Tikai tādā veidā mēs varam turpināt attīstīt atjaunojamās energoresursus, kas būtu izmaksu ziņā efektīvi un pieejami, un izmantot konkurences priekšrocību, ekonomikas ieguvumu un darbavietu iespējas. Tādēļ Komisija nāks klajā ar priekšlikumiem par atjaunojamās enerģijas politikas režīmu laikposmam pēc 2020. gada.